

N:o 19.

Ank. till Riksd. kansli den 1 april 1909 kl. 3 e. m.

*Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande
n:o 5, i anledning af väckt motion om skrifvelse
till Kungl. Maj:t angående rätt för arbetssökande
att i vissa fall färdas för nedsatt pris eller kost-
nadsfritt till ort, där anvisning å arbete erhållits.*

Andra Kammaren har till utskottets behandling hänvisat en inom nämnda kammare af herr *Värner Rydén* väckt motion, n:o 183, uti hvilken motionären hemställer, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och i hvilken utsträckning genom det allmännas försorg till priset nedsatta eller kostnadsfria resor å statens och enskilda järnvägar samt fartyg måtte kunna beredas sådana medellösa arbetare, som genom Sveriges offentliga arbetsförmedling erhållit arbetsanvisning å ort, som är aflägsset belägen från vistelseorten, samt där-efter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Som stöd för denna sin hemställan framhåller motionären bl. a. följande:

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 18 Häft. (N:o 19.) 1

Den svårartade industriella och ekonomiska kris, som vi nu genomleva, är ägnad att kasta ett skarpare ljus öfver vissa samhällsföreteelser än det, som fallit öfver desamma i de uppåtgående och höga konjunktureernas tider.

Framförallt ha förhållandena å arbetsmarknaden med det stora öfverflödet å arbetskraft inom jordbruket varit i ögonen fallande. Man gör sig vid studiet af den offentliga arbetsförmedlingens berättelser och rapporter ovillkorligen frågan: Huru kan det komma sig, att, medan jordbruket saknar arbetare, massor af människor lida nöd i industrisamhällena, emedan ingen har bruk för deras arbetskraft?

Detta problem är inveckladt och har nog många och djupt liggande sociala orsaker. Botemedlen äro säkerligen också flera och af långt större räckvidd än de, som denna motion omhandlar. Men ett ej oväsentligt led i afhjälpan af dessa missförhållanden skulle det helt säkert vara, om man på lämpligaste sätt ordnade det så, att de arbetslösa lättast möjligt sammanfördes med de arbetsgifvare, som behöfva deras arbetskraft. Den offentliga arbetsförmedlingen, hvars välsignelsebringande verkningar redan nu af alla erkännas, har just gjort till sin uppgift att på genaste vägar sammanföra arbetsgifvare och arbetstagare, och i den mån som arbetsförmedlingen utvecklar sig till en hela landet omfattande apparat, som känsligt och skyndsamt afspeglar arbetsmarknadens läge och fluktuationer, skall helt visst åtskilligt bli bättre, än det nu är. Betydelsefulla steg i denna riktning äro ock tagna genom de länsförmedlingsanstalter, som nu flerstädes upprättats, och genom den samverkan arbetsförmedlingsanstalterna emellan, hvarom de gemensamma veckorapporterna öfver tillgång och efterfrågan å arbetsmarknaden äro det mest synliga vittnesbördet.

Enligt min uppfattning — och denna uppfattning synes delas af alla arbetsförmedlingens målsmän i vårt land — kräfver dock den offentliga arbetsförmedlingen ett nödigt komplement, om den skall kunna utvecklas till att i ofvan omskrifna hänseenden arbeta väl och tillfredsställande. Det är nämligen ej alltid nog, att arbetaren af arbetsförmedlingsrapporterna erfar, att på en plats kanhända några mil ifrån den, där han befinner sig, finnes användning för hans arbetskraft. Ej sällan, ja, ofta strandar hans sträfvan att erhålla arbete på den omständigheten, att han saknar medel att begifva sig till den plats, där hans arbetskraft skulle finna användning. I den samling af utlåtanden från föreståndarne för olika arbetsförmedlingsanstalter, som bifogas denna motion, rullas ur praktiska

lifvet upp exempel efter exempel på huru arbetare få fortfara att vara arbetslösa och arbetsgifvare nödgas afvara arbetskraft, emedan de arbetslösa saknat medel för att begifva sig till en arbetsplats.

Huru det tillgår, att arbetare komma in i en så eländig ställning, skall jag exemplifiera med att relatera ett af de många fall, som kommit till min kännedom, och som bestämt mig för väckandet af denna motion. Arbetaren X. hade varit jordbruksarbetare. Ryktena om de bättre arbetsförtjänsterna inom byggnadsindustrin i en skånsk stad hade förmått honom att uppsäga sin plats vid flyttningstiden, och han hade så kommit med familj in till staden lagom för att träffas af verkningarna af krisen. Han fick några veckors tillfälligt arbete, men så kom vintern med en permanent arbetslöshet. Hans små besparingar gingo åt, lösörena vandrade det ena efter det andra till pantlånaren. Under tiden efterhörde han dagligen arbete å så väl enskilda som offentliga arbetsanvisningsbyråer, men intet stod att få. Från staden ville han först i sista hand flytta, ty där hade han sin familj, och han beräknade, att han fick så liten behållning, om han skulle arbeta å annan ort än den, där hans familj bodde, att han i det längsta såg tiden an. Slutligen blefvo han och hans familj så utblottade, som det är möjligt för en människa att bli. Då *måste* han söka sig ut till annan ort. Någon lämplig arbetsplats, där han kunde vinna anställning, fanns ej närmare än 11 mil fågelvägen därifrån. Rent försvifad vände sig mannen till sist till enskilda personer, som hjälpte honom med respenningar till ifrågavarande arbetsplats, där han ock erhöll anställning. Det bör tilläggas, att mannen var nykter och skötsam, och att han var starkt fästad vid sitt hem och sina anhöriga.

Genom samtal med såväl tjänstemän vid den offentliga arbetsförmedlingen som personer, hvilka arbeta i den enskilda välgörenhetens tjänst, har jag erfarit, att ett exempel ur lifvet sådant som detta långt ifrån är ett undantagsfall, utan snarare är karakteristiskt för en stor del af den arbetslöshet, som just nu härskar i de svenska industrisamhällena.

I fall som dessa är naturligtvis det enda medel, som verkligt hjälper, att arbetsförmedlingsanstalterna förfoga öfver penningemedel eller andra resurser, hvarigenom en järnvägsbiljett kan försträckas de arbetsökande. Af de denna motion vidfogade bilagorna framgår ock, att föreståndarne för arbetsförmedlingsanstalterna försökt på privat väg komma öfver dessa svårigheter. Genom hänvändelser till vederbörande arbetsgifvare har man understundom lyckats utverka sig dennes utfästelse att svara för resekostnaderna, i hvilket fall föreståndaren för arbetsförmed-

lingsanstalten kunnat förskottera desamma. Men helt naturligt träffar man vid en mångfald tillfällen arbetsgifvare, som ej äro villiga till några sådana utfästelser, och för öfrigt torde denna utväg vara så pass osäker och besvärlig, att den knappast kan betecknas som mera än en nödfallsutväg.

I vårt land ha den offentliga arbetsförmedlingens målsmän redan tidigt uppmärksammat den lucka i arbetsförmedlingens organisation, som föreligger i afsaknaden af bestämmelser om fria eller nedsatta priser vid resor å järnvägar och fartyg. Den första arbetsförmedlingskonferensen, som i december 1906 afhölls i Stockholm, uttalade beträffande den offentliga arbetsförmedlingens ordnande med hänsyn till jordbrukets behof bl. a. följande önskemål:

»att kommerskollegium måtte, under aktgifvande äfven på åtgärder i främmande länder, där offentlig arbetsförmedling genomförts, verkställa en utredning i syfte att klargöra statens intresse af sin medverkan därtill, att arbetare, som genom de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna fått sig platser anvisade å annan ort än den, där de uppehålla sig, vid behof erhålla billigare, respektive fria, järnvägsresor, vare sig i form af nedsättning i biljettprisen å statsbanorna eller därigenom att statsbidrag i sådant syfte meddelas de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna till samma storlek som de af kommunerna för samma ändamål beviljade; hvilka bidrag liksom deras användning böra göras beroende af samma villkor och kontroll som öfriga af staten meddelade».

Och 1907 års konferens förordade i samma sak:

»att öfverenskommelse måtte träffas med resp. järnvägsförvaltningar om att järnvägsbiljett skulle åt arbetsökande utlämnas utan kontant likvid vid företeende af rekvisitionsblankett, som utfärdats af föreståndare för offentlig arbetsförmedlingsanstalt enligt öfverenskommet formulär och under anstaltens ekonomiska garanti.»

Vidare har Kungl. Maj:t för kort tid sedan i nådiga brevet till länsstyrelserna den 4 december 1908 angående arbetslösheten uttalat:

»Slutligen bör Ni erinra vederbörande kommunala myndigheter om angelägenheten att i största möjliga utsträckning bereda dem, som utan eget förvållande äro arbetslösa, tillfällen till arbete, äfvensom påpeka, hurusom det bör ligga i vederbörande kommuners intresse att ställa medel till arbetsförmedlingsanstalters förfogande att användas såsom reselån eller bidrag till resekostnader för arbetslösa, som fått sig arbete anvisadt å annan ort.»

Lägges härtill den fullkomliga samstämmighet, hvarmed föreståndarne för arbetsförmedlingsanstalter, till hvilka jag vändt mig för att erhålla utlåtande angående behovet af den reform jag här motionsvis föreslår, vitsorda nödvändigheten af dess genomförande, torde härmed ett tillräckligt bevismaterial vara förebragt för att motivera *behöfligheten* af denna reform.

Enligt min uppfattning — och den bestyrkes till fullo af all erfarenhet i utlandet likasom den delas af alla de arbetsförmedlingsföreståndare, hvilkas uttalanden här bifogas, skulle en reform i den riktning jag här föreslår komma *jordbruket* till godo, på samma gång som den lindrade arbetslösheten å industriorterna. Den kan därför sägas vara i dubbel måtto gagnelig.

De invändningar, som rimligtvis kunna framställas, äro af öfvervägande *formell* art. Man erinrar kanhända, att det bör vara en kommunernas sak att i detta fall bispringa. Detta argument håller knappast streck inför det faktum, att sådana anslag till en del komma arbetsgifvare inom andra kommuner än den anslagsgifvande till godo. Det har ock i andra land betraktats som ett statsändamål att anslå penningmedel för här omhandlade angelägenhet.

På en detaljerad framställning, huru man skulle lämpligen kunna ordna saken, skall jag här ej ingå, då jag blott föreslår en utredning af frågan. Klart är, att kontrollen gentemot missbruk af fria eller till priset nedsatta resor å järnvägar eller fartyg måste göras ganska effektiv. Men den svårigheten är öfverkomlig. Likaledes synes mig från början böra fastslås, att frågan bör betraktas som en arbetsförmedlingsfråga och sålunda lösas genom ett ökad anslag till dessa anstalter.

Slutligen torde för deras skull, som i kostnaderna se förnämsta hindret för frågans lösning, böra meddelas, att det med all sannolikhet ej behöfver bli fråga om alltför stora belopp. Sakkunniga, som jag rådfört mig med, ha till och med antagit, att ett anslag af 5,000 kronor årligen skall räcka åtminstone ett godt stycke, om medlen handhafvas med urskillning och varsamhet.»

Motionären har vid sin motion fogat utlåtanden i saken från föreståndare för tio arbetsförmedlingsanstalter i landet, hvilka samtliga instämma uti den af motionären framförda frågan. I utlåtandet från Norrbottens läns arbetsförmedling framhålles såsom motiv för behöfligheten af fria resor för arbetssökande, speciellt hvad öfre Norrland beträffar, de dyra omkostnader, hvarmed resor inom denna landsända på grund af de stora

afstånden äro förbundna. Utskottet hänvisar i öfrigt till dessa utlåtanden, hvilka som bilagor äro vidfogade motionen.

Rörande förhållandet på hithörande område i utlandet har utskottet inhämtat följande:

I *Tyskland* tog den kommunala arbetsförmedlingsanstalten i Stuttgart det första initiativet till att genom nedsatta priser för arbetssökande ställa järnvägarna mer direkt i den interlokala arbetsförmedlingens tjänst. Dess ansökan om nedsatta pris på järnvägsbiljetter för arbetssökande beviljades också från och med den 1 april 1899 af den *Württembergiska* statsbaneförvaltningen. År 1901 följdes exemplet i *Bayern* och *Baden* samt år 1903 af riksbanorna i *Elsass-Lothringen*. De *preussiskt-hessiska* statsbanorna beviljade till en början truppbiljetter att ställas till de offentliga arbetsförmedlingsansaltarnas förfogande, men öfvergingo sedermera till det sydtyska systemet med 50 procents nedsättning af biljettpriset.

År 1907 reglerades dessa medgifvanden enhetligt för hela det tyska järnvägsnätet, genom ett tillägg till gällande person- och godstrafiktaxa hvari föreskrefs, att i syfte att främja arbetsförmedlingsanstaltarnas verksamhet följande bestämmelser skulle gälla:

1) Att i fjärde klass, och på de linjer där ej fjärde klass förekommer, i tredje klass på persontåg befordras på half afgift å tredje klass: personer, som genom den offentliga arbetsförmedlingens försorg fått sig anställning på annan ort anvisad.

2) Dessa biljetter tillhandahållas mot förevisande af ett kort från vederbörande arbetsförmedlingsanstalt, hvilket kort skall vara affattadt efter fastställdt formulär, uppgifvande den arbetssökandes personalier, resdagen och resrouten.

3) Detta kort afstämplas vid biljettförsäljningen och aflämnas jämte biljetten.

4) För resa på mindre än 25 km. beviljas ingen rabatt.

Österrike. Det år 1906 bildade riksförbundet för Österrikes offentliga arbetsförmedlingsanstalter har såsom en af sina främsta uppgifter ställt ernåendet af billiga järnvägsresor för arbetssökande, som af arbetsförmedlingsanstalterna anvisas till arbetsplatser, belägna på annan ort. Redan under förberedelserna till förbundets stiftande underhandlade representanter för anstalterna med järnvägsministeriet i detta ärende, och sedan

förbundet konstituerats, framlade dess styrelse, på anmodan af järnvägsministeriet, följande grundlinjer till en förordning i frågan:

1) Förmåner af billigare biljettpris medgifvas de arbetare och arbeterskor (i vidsträcktaste bemärkelse), som genom de allmänna arbetsförmedlingsanstalterna i Österrike anvisats plats såsom arbetare eller tjänstehjon å annan ort;

2) Allmänna arbetsförmedlingsanstalter äro sådana, som enligt sina stadgar befatta sig med förmedling af arbete af alla eller nästan alla slag;

3) Biljettnedsättningen bör innebära halft pris på 3:dje klass biljett vid enkel resa från uppehållsorten till den anvisade arbets- eller tjänsteorten.

Med afseende å de närmare bestämmelser, som kunde anses nödiga för reglerandet af den nu ifrågasatta anordningen hänvisade styrelsen till det i Schweiz i sådant syfte utfärdade reglementet af den 1 maj 1905.

Denna fråga var föremål för särskild behandling vid riksförbundets 1:sta kongress i okt. 1907, därvid styrelsens ofvan anförda framställning till järnvägsministeriet gillades och ytterligare betonades såsom synnerligen viktig för arbetsförmedlingsverksamhetens utveckling.

Den 20 februari 1908 hölls inom järnvägsministeriet en konferens, vid hvilken riksförbundet representerades af sin ordförande och där man sökte enas om bestämmelser till förekommande af missbruk med rätteu till prisnedsättning. Omedelbart därefter ingaf riksförbundet till ministeriet ett yttrande, i hvilket sådana bestämmelser föreslogos.

Ehuru järnvägsministeriet synes hafva ställt sig i princip välvilligt gentemot de framställda önskemålen om billigare järnvägsresor på de af arbetsförmedlingsanstalten anvisade arbetena har emellertid ännu icke, såvidt känt är, frågan kommit till definitivt afgörande.

Schweiz. Här gäller ett af generaldirektionen för de schweiziska förbundsjärnvägarna år 1905 utfärdade »Reglemente angående nedsatta biljettpris för underlättande af arbetsförmedling», hvilket är af följande lydelse:

Art. 1) Till personer, åt hvilka genom förmedling af en kantonal eller kommunal arbetsförmedlingsanstalt tillfälle till erhållande af anställning å annan ort än där de vistats blifvit beredt, utlämnas half biljett för enkel resa å 3:dje klass under följande villkor:

1) Utlämnandet af half biljett sker mot uppvisandet af ett af en därtill bemyndigad arbetsförmedlingsanstalt utfärdadt intyg om, att vederbörande har tillfälle att erhålla anställning å annan ort. I intyget skall

angifvas den arbetssökande personens namn m. m., resedagen och rese-routen.

Intyget afstämplas å biljettkontoret vid lösandet af biljetten samt åter-lämnas jämte biljetten.

2) Vid biljettens uppvisande under resan skall äfven intyget företes samt aflämnas jämte biljetten vid resans slut.

3) Intyget gäller såsom half biljett blott under den däri angifna resedagen.

4) Resa med tåg, som hafva endast 1:sta och 2:dra klass vagnar, är ej tillåten.

Art. 2. För sådant intyg, som här afses, får endast användas det af schweiziska järnvägsföreningen utfärdade formuläret, hvilket i erforderligt antal exemplar tillhandahålles arbetsförmedlingsanstalterna af general-direktionen för de schweiziska förbundsjärnvägarna.

Art. 3) De myndigheter, som hafva upprättat offentliga arbetsför-medlingsanstalter och hvilka önska för dessa erhålla rätt att utfärda intyg för erhållande af biljetter för half afgift, hafva att därom göra ansökan hos schweiziska järnvägsföreningens hufvudförvaltning (generaldirektionen för de schweiziska förbundsjärnvägarna).

Såsom här af framgår, gälla nedsatta biljettpriser för arbetssökande ej allenast å de schweiziska förbundsjärnvägarna utan äfven å andra järn-vägar.

Danmark. Någon nedsättning å biljettprisen för arbetssökande är ännu icke genomförd. Däremot har den offentliga arbetsförmedlings-anstalten i Köpenhamn allt ifrån början af sin verksamhet haft en öfver-enskommelse med statsbanorna därom, att dessa mot en af anstalten ut-färdad legitimation utlämna biljetter till arbetssökande för resa till platser i landsorten. Biljettkostnaden erlägges sedermera till järnvägen af arbets-förmedlingsanstalten, hvilken dock i sin tur utkräver beloppet af veder-börande arbetsgifvare.

Norge. Nedsatta biljettpris för arbetssökande hafva sedan länge varit medgifna. Under några år erhöllo arbetslösa, som fått sig plats anvisad å annan ort, t. o. m. *fria* järnvägsresor. Genom stortingsbeslut den 1 juni 1907 gälla nedsatta biljettpris för arbetssökande å norska statsbanorna samt »hovedbanen». Mot intyg från offentligt eller kommunalt arbets-förmedlingskontor om, att vederbörande erhållit anvisning å eller har ut-sikt att erhålla arbete hos namngifven arbetsgifvare, får arbetare köpa biljett å 3:dje klass för halfva priset; lägsta pris är dock 50 öre. Å plats,

där sådan arbetsförmedlingsanstalt ej finnes, kan intyget utfärdas af präst, länsman, polismästare, kommunalordförande eller magistrat eller ordförande i fackförening eller arbetsgifvareförening. Jämväl förekommer utlämnande af reselån från vissa offentliga arbetsförmedlingsanstalter, för hvilket ändamål ett mindre belopp finnes uppfördt i budgeten för exempelvis anstalten i Kristiania.

Finland. Äfven här har vid upprepade tillfällen framhållits önskvärdheten af, att billigare järnvägsresor medgäfvos för arbetssökande.

Uti ett år 1907 afgifvet betänkande jämte förslag till lag angående arbetsförmedling, afgifvet af föredraganden för arbetarefrågor i kejsrerliga senaten, anföres härom:

»För den offentliga arbetsförmedlingens utveckling vore det vidare af synnerlig vikt att, på sätt allmänt i utlandet praktiseras, åt arbetssökande, hvilka fått sig plats anvisad å annan ort, beviljas skälig nedsättning i järnvägarnas biljettpriser. Bestämning härom torde dock icke lämpligen böra få i lagen inflyta.»

Och uti betänkande af landtdagens socialutskott den 22 oktober 1908 framhålles ock af hvilken betydelse förslaget om beviljande af nedsättning i järnvägsafgifterna för arbetssökande, hvilka genom den offentliga arbetsförmedlingens försorg sändas till annan ort, måste vara för dennas rationella utveckling.

Något beslut i ämnet är dock ännu ej fattadt i Finland. Proposition om arbetsförmedlingen hann nämligen ej förlidet år föreläggas landtdagen, men föreligger en sådan utarbetad af senaten och torde säkerligen vara att förvänta till den nu sammanträdande landtdagen.

Den offentliga arbetsförmedlingen är i vårt land icke gammal. Den upptogs i några af våra stadssamhällen som en kommunal angelägenhet och sedan erfarenheter inhämtats angående dessa kommunala arbetsförmedlingsanstalters verksamhet, funno Kungl. Maj:t och Riksdagen år 1906 tiden vara inne, att genom staten lämna dessa sträfvanden understöd i form af direkta anslag. Från och med 1906 har Riksdagen ock år efter år beviljat anslag till den offentliga arbetsförmedlingens understödande. Under denna statens medverkan har den offentliga arbetsförmedlingen raskt utvecklats de senare åren, i det att uti samtliga landets större och i flertalet medelstora städer offentliga arbetsförmedlingsanstalter äro upprättade

*Utskottets yt-
rande.*

eller under upprättande. Och erfarenheterna angående dessa anstalters verksamhet äro, såvidt utskottet har sig bekant, i hög grad gynnsamma.

Än mera gagnelig för såväl arbetsgifvare och arbetare som för landets näringslif i dess helhet synes denna utveckling lofva att bli, sedan nu de olika arbetsförmedlingsanstalterna börjat träda i allt lifligare förbindelse med hvarandra. I flera län ha på landstingens initiativ länsförmedlingsanstalter upprättats, och genom kungl. kommerskollegii försorg har ett centraliseradt samarbete mellan samtliga anstalter i riket kommit till stånd. Genom dessa anordningar har frågan om den öfverflödiga arbetskraftens placering och tagande i bruk förts närmare sin lösning.

Gifvet är ju, att en lokal arbetsförmedling, hvars verksamhet är inskränkt till ett begränsadt område, svårligen skall finna placering för det öfverskott af arbetskraft, som vid vissa tillfällen i stor utsträckning uppstår. En arbetsförmedlingsanstalt på en större industriort, dit arbetare från landsorten tillströmma, skall ofta stöta på stora svårigheter, då den skall söka användning för de arbetare, som genom rubbningar i industrien blifva utan sysselsättning, med mindre möjligheter förefinnas att sprida dessa arbetare ut till andra vidsträckta orter.

Ett underlättande af omplacering af arbetare skulle otvifvelaktigt verka till förmån för jordbruksnäringen, där brist på arbetskraft under senare åren gjort sig alltmera kännbar, och flera berättelser från arbetsförmedlingsanstalterna visa, att den största grupp af arbetare, som förmedlingen gällt, varit jordbruksarbetare. För att emellertid en sådan omplacering af arbetare lämpligt skall kunna ske, torde oundgängligen erfordras, att arbetsförmedlingsanstalterna äga tillgängliga medel för betäckande af resekostnaderna för de arbetare, som skola beredas sysselsättning på annan ort och som sakna nödiga medel för resan. Rätt ofta existerar nämligen det förhållandet, att den arbetslöse själf saknar medel att betäcka resekostnaderna, och arbetsgifvaren torde vara obenägen att på förhand genom utlägg förbinda sig till utgifter, innan arbetaren inträdt i anställning.

Den offentliga arbetsförmedlingen här i landet ombesörjes i regel af kommuner och landsting, och denna anordning är utan tvifvel riktig och välbetänkt, så länge det gäller att ordna dessa förhållanden inom kommunen eller mindre arbetsområden, men med fullt fog bör man kunna ifrågasätta, att staten skall träda hjälpende emellan, då det gäller utjämnandet af förhållandet inom större områden af arbetsmarknaden.

Utskottet delar alltså motionärens mening, att staten bör bidraga med medel för att bereda medellösa arbetssökande till priset nedsatta eller

kostnadsfria resor vid erhållande af arbete å ort, som är aflägsset belägen från vistelseorten, en uppfattning, som till fullo delas jämväl af föreståndarne för i landet befintliga arbetsförmedlingsanstalter.

Beträffande det sätt och de villkor, hvarpå angifvet understöd må kunna lämnas, anser utskottet ej lämpligt att framkomma med något förslag, ty om Riksdagen i denna fråga skulle aflåta en skrifvelse till Kungl. Maj:t bör den utredning, Kungl. Maj:t kommer att föranstalta, läggas till grund härför, men har utskottet särskildt ur kontrollsynpunkt såsom en lämplig anordning tänkt sig, att staten såsom bidrag till arbetsförmedlingsanstalterna för fria resor eller bidrag till resekostnaderna åt däraf behöfvande arbetare, som erhållit anställning å annan ort, lämnade någon del af anstalternas bokförda utgifter för detta ändamål.

Med stöd af hvad sålunda i frågan blifvit anfördt, får utskottet hemställa, att Andra Kammaren för sin del behagade besluta,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och i hvilken utsträckning genom det allmännas försorg till priset nedsatta eller kostnadsfria resor å statens och enskilda järnvägar samt fartyg måtte beredas sådana medellösa arbetare, som genom Sveriges offentliga arbetsförmedling erhållit arbetsanvisning å ort, som är aflägsset belägen från vistelseorten, samt därefter för Riksdagen förlägga de förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 31 mars 1909.

På utskottets vägnar:

E. L. CAMITZ.
